

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ)

Σαββίδου Αβρόρα

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) - διεθνώς Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) - είναι μια από τις συχνότερες νευροβιολογικές διαταραχές της παιδικής ηλικίας, η οποία συνεχίζεται, κατά ένα σημαντικό ποσοστό, και στην ενήλικη ζωή. Η αιτιολογία της ΔΕΠΥ συμπεριλαμβάνει την αλληλεπίδραση πολλαπλών παραγόντων, τόσο γενετικών, όσο και περιβαλλοντικών. Τα παιδιά με ΔΕΠΥ εμφανίζονται στους ειδικούς συνήθως, μεταξύ 3 και 7 χρόνων.

Χαρακτηριστικά ΔΕΠΥ

Απροσεξία

Διάσπαση της προσοχής

Υπερκινητικότητα

Τα παραπάνω μεταφράζονται ως ανικανότητα ρύθμισης της συμπεριφοράς. Τα παιδιά μπορεί να έχουν δυσκολία αφοσίωσης στην σχολική εργασία ή να συμμορφώνονται με υποδείξεις (στο σχολείο ή το σπίτι). Τα συμπτώματα συνήθως ξεκινούν στην προσχολική ηλικία.

Τύποι ΔΕΠΥ

- ΔΕΠΥ με προεξάρχοντα τον Απρόσεκτο Τύπο: όταν τα συμπτώματα απροσεξίας εμφανίζονται με μεγαλύτερη βαρύτητα
- ΔΕΠΥ με προεξάρχοντα τον Υπερκινητικό-Παρορμητικό Τύπο: όταν τα συμπτώματα της υπερκινητικότητας-παρορμητικότητας εμφανίζονται με μεγαλύτερη βαρύτητα
- ΔΕΠΥ-Συνδυασμένος Τύπος: όταν τα συμπτώματα απροσεξίας, υπερκινητικότητας-παρορμητικότητας εμφανίζονται με μεγαλύτερη βαρύτητα

ΔΕΠΥ με προεξάρχοντα τον Απρόσεκτο Τύπο

δεν μπορεί να συγκεντρωθεί

αποσπάται εύκολα από άσχετα ερεθίσματα

δεν φαίνεται να ακούει

δε δίνει σημασία στις λεπτομέρειες

κάνει λάθη απροσεξίας

δυσκολεύεται να ακολουθήσει οδηγίες

αποφεύγει εργασίες που απαιτούν συστηματική πνευματική προσπάθεια

ξεχνά τις σχολικές εργασίες

χάνει πράγματα

γενικά είναι ανοργάνωτος

ΔΕΠΥ με προεξάρχοντα τον Υπερκινητικό-Παρορμητικό Τύπο

δυσκολεύεται να παραμείνει καθισμένος/η

κουνάει χέρια, πόδια, ή στριφογυρίζει στην καρέκλα

κοιτά συνέχεια γύρω του και πειράζει τους άλλους

σηκώνεται όταν δεν επιτρέπεται

τρέχει και σκαρφαλώνει υπερβολικά

δεν σκέφτεται πριν αντιδράσει

απαντάει πριν ολοκληρωθεί η ερώτηση

μιλάει συνεχώς

δυσκολεύεται να περιμένει τη σειρά του

στα παιχνίδια δεν ακολουθεί κανόνες

διακόπτει ή ενοχλεί τους άλλους

ΔΕΠΥ – Συνδυασμένος τύπος:

Παρουσιάζεται συνδυασμός κάποιων από τα παραπάνω συμπτώματα (απροσεξία, υπερκινητικότητα και παρορμητική συμπεριφορά).

Τα Παιδιά με ΔΕΠΥ στην Τάξη

- Οι γνωστικές/νοητικές δεξιότητες είναι, συνήθως, αντίστοιχες του μέσου όρου προς υψηλές, αλλά η απόδοση παρουσιάζει διακυμάνσεις. Συχνά η απόδοση είναι χαμηλότερη από το αναμενόμενο, σε σύγκριση με το επίπεδο των γνωστικών ικανοτήτων του παιδιού.
- Το παιδί συχνά δείχνει αφηρημένο, τεμπελιάζει ή δεν έχει κίνητρο
- Δίνει την εντύπωση ότι σπαταλά τις ικανότητες του στο να διασπά και να αντιτίθεται στους άλλους: δεν κάθεται στη θέση του, ενοχλεί τους συμμαθητές, δεν ολοκληρώνει τα καθήκοντά του.

Για να υποψιαστεί κάποιος τη ΔΕΠΥ θα πρέπει να πληρούνται τα πιο κάτω:

1. Το παιδί να παρουσιάζει τα συμπτώματα της ΔΕΠΥ πριν την ηλικία των 7 χρονών.
2. Η συμπεριφορά – συμπτώματα πρέπει να έχουν διάρκεια τουλάχιστο 6 μήνες.

3. Η συμπεριφορά – συμπτώματα θα πρέπει να επηρεάζουν τη ζωή του παιδιού σε ένα τουλάχιστο από τους πιο κάτω χώρους δραστηριοποίησης

Σχολείο

Σπίτι

Σχέσεις με φίλους

Η ΔΕΠ-Υ προκαλεί επιπτώσεις:

Στην κοινωνικοποίηση του παιδιού

Στις ενδοοικογενειακές σχέσεις

Στον τρόπο μάθησης του παιδιού

Στις μαθησιακές του επιδόσεις

Στις ενδο-σχολικές σχέσεις

Στην αυτο-αντίληψη και αυτο-εκτίμηση του παιδιού

Στον ψυχισμό του

Η ΔΕΠΥ είναι μια χρόνια διαταραχή που δεν έχει ριζική θεραπεία, αλλά η πρώιμη διάγνωση και ολοκληρωμένη παρέμβαση στην παιδική ηλικία βελτιώνει κάποια συμπτώματα και προσφέρει στο άτομο καλύτερη ποιότητα ζωής.

Η θεραπευτική προσέγγιση είναι πολυεπίπεδη και πρέπει να περιλαμβάνει ψυχοεκπαίδευση, φαρμακευτική αγωγή, καθώς και ειδικά σχεδιασμένες ψυχοθεραπευτικές παρεμβάσεις. Στη θεραπεία θα πρέπει να συμμετέχει όχι μόνον ο ασθενής, αλλά, όπου χρειάζεται κι αυτό είναι εφικτό, και η οικογένεια.

Η ΔΕΠΥ είναι μια σχετικά συχνή νευροαναπτυξιακή διαταραχή που μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τη ζωή των παιδιών και των οικογενειών τους. Η κλινική εκτίμηση του παιδιού και η λήψη πληροφοριών από τους γονείς και τους δασκάλους είναι απαραίτητες για να τεθεί η διάγνωση. Η συντονισμένη προσπάθεια των επαγγελματιών της ψυχικής υγείας των παιδιών με τους ενήλικες που τα φροντίζουν μπορεί να αποτρέψει τις καταστρεπτικές συνέπειες του συνδρόμου στην παιδική ηλικία και αργότερα στην ενήλικη ζωή.